

A9-0247/2023

25.7.2023

POROČILO

o poročilu Komisije o Turčiji za leto 2022
(2022/2205(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Nacho Sánchez Amor

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	17
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	18
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	19

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o poročilu Komisije o Turčiji za leto 2022 (2022/2205(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 23. junija 2022, 24. junija 2021 in 1. oktobra 2020 ter vseh relevantnih prejšnjih sklepov Sveta in Evropskega sveta,
- ob upoštevanju izjave članov Evropskega sveta z dne 25. marca 2021 o Turčiji,
- ob upoštevanju izjav EU in Turčije z dne 18. marca 2016 in 29. novembra 2015,
- ob upoštevanju pogajalskega okvira za Turčijo z dne 3. oktobra 2005 in pogoja iz njega, da je, tako kot velja za vse druge države pristopnice, pristop Turčije k EU odvisen od polnega izpolnjevanja kopenhavskih meril in normalizacije odnosov z vsemi državami članicami EU, vključno z Republiko Ciper,
- ob upoštevanju izjave takratne Evropske skupnosti in njenih držav članic z dne 21. septembra 2005, ki je bila objavljena po izjavi Turčije ob podpisu dodatnega protokola k sporazumu iz Ankare 29. julija 2005 in v kateri je med drugim določeno, da je priznanje vseh držav članic nujen del pogajanj in da mora Turčija v celoti izvajati dodatni protokol v zvezi z vsemi državami članicami, tako da brez predsodkov in diskriminacije odpravi vse ovire za prosti pretok blaga, vključno z omejitvami prevoznih sredstev,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. oktobra 2022 o širitveni politiki EU (COM(2022)0528) ter spremnega poročila o Turčiji za leto 2022 (SWD(2022)0333),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. maja 2022 z naslovom Šesto letno poročilo o instrumentu za begunce v Turčiji (COM(2022)0243),
- ob upoštevanju omejevalnih ukrepov, ki jih je EU sprejela 11. novembra 2019 v odziv na nezakonito turško vrtnje v vzhodnem Sredozemlju, kot so bili nazadnje podaljšani 8. novembra 2022 s Sklepom Sveta (SZVP) 2022/2186 o spremembi Sklepa (SZVP) 2019/1894 o omejevalnih ukrepih glede na nedovoljene dejavnosti vrtnja, ki jih Turčija izvaja v vzhodnem Sredozemlju¹,
- ob upoštevanju rezultatov predsedniških in parlamentarnih volitev v Turčiji 14. maja 2023 ter drugega kroga predsedniških volitev 28. maja 2023,
- ob upoštevanju izjav o predhodnih ugotovitvah in sklepih z dne 14. maja 2023 in 28. maja 2023, ki ju je objavila mednarodna misija Urada za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) pri Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) za opazovanje volitev v Republiki Turčiji,

¹ UL L 288, 9.11.2022, str. 81.

- ob upoštevanju resolucije št. 2459 (2022) parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 12. oktobra 2022 o spoštovanju obveznosti in zavez s strani Turčije ter z njo povezanega poročila odbora za spremljanje z dne 14. septembra 2022,
- ob upoštevanju člena 46 Evropske konvencije o človekovih pravicah, v katerem je navedeno, da se pogodbene stranke obvezujejo, da bodo spoštovale končno sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v vsaki zadevi, v kateri nastopajo kot stranke, in torej obveznosti Turčije, da izvrši vse sodbe tega sodišča,
- ob upoštevanju ustreznih resolucij odbora ministrov Sveta Evrope, vključno z vmesnima resolucijama z dne 2. februarja 2022 in 2. decembra 2021 o izvrševanju sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Kavala proti Turčiji ter vmesnima resolucijama z dne 9. marca 2023 in 2. decembra 2021 o izvrševanju sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Selahattin Demirtas proti Turčiji (št. 2), pa tudi zahteve odbora ministrov Sveta Evrope z dne 8. junija 2023, da se Osman Kavala, Figen Yüksekdağ in Selahattin Demirtas takoj izpustijo,
- ob upoštevanju pobude za varen prevoz žita in živil iz ukrajinskih pristanišč (črnomska pobuda za žito) z dne 22. julija 2022,
- ob upoštevanju ekonomske raziskave o Turčiji z dne 27. februarja 2023, ki jo je pripravila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj,
- ob upoštevanju svetovnega indeksa svobode tiska za leto 2023, ki ga je objavila organizacija Novinarji brez meja in po katerem je Turčija na 165. mestu med 180 državami,
- ob upoštevanju izjave Unesca z dne 10. julija 2020 o Hagiji Sofiji v Istanbulu in sklepa Unescevega odbora za svetovno dediščino z dne 31. julija 2021,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Turčiji, zlasti tistih z dne 7. junija 2022 o poročilu Komisije o Turčiji za leto 2021², z dne 19. maja 2021 o poročilih Komisije o Turčiji za leti 2019 in 2020³ ter z dne 26. novembra 2020 o stopnjevanju napetosti v Varoši po nezakonitem ravnanju Turčije in nujno potrebnem nadaljevanju pogovorov⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. maja 2022 o primeru Osmana Kavale v Turčiji⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2021 o poročilu o izvajanju skrbniških skladov EU in instrumenta za begunce v Turčiji⁶,
- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij, zlasti tiste z dne 15. aprila 2015 o stoti obletnici armenskega genocida⁷,

² UL C 493, 27.12.2022, str. 2.

³ UL C 15, 12.1.2022, str. 81.

⁴ UL C 425, 20.10.2021, str. 143.

⁵ UL C 465, 6.12.2022, str. 112.

⁶ UL C 132, 24.3.2022, str. 88.

⁷ UL C 328, 6.9.2016, str. 2.

- ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0247/2023),
- A. ker so v Turčiji maja 2023 potekale predsedniške in parlamentarne volitve;
 - B. ker sta bili k opazovanju volitev v Turčiji 14. maja 2023 povabljeni parlamentarna skupščina Sveta Evrope in parlamentarna skupščina OVSE; ker Evropski parlament ni bil povabljen zaradi obtožb o nepravilni obravnavi;
 - C. ker je skupna opazovalna misija Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR), parlamentarne skupščine OVSE in parlamentarne skupščine Sveta Evrope ugotovila, da s pravnim okvirom za predsedniške in parlamentarne volitve ni bila v celoti zagotovljena podlaga za izvedbo demokratičnih volitev, zaradi nenehnega omejevanja temeljnih svoboščin zbiranja, združevanja in izražanja pa je bila ovirana udeležba nekaterih opozicijskih politikov in strank ter civilne družbe in neodvisnih medijev;
 - D. ker so jugovzhodno Turčijo 6. februarja 2023 prizadeli uničujoči potresi, ki so terjali številne smrtne žrtve in povzročili veliko škodo na infrastrukturi, 1,7 milijona ljudi v Turčiji in severni Siriji pa pahnili v hudo stisko, zaradi katere so potrebovali humanitarno pomoč; ker je 21 držav članic EU v Turčijo takoj poslalo ekipe za iskanje in reševanje; ker so EU in njeni mednarodni partnerji na mednarodni donatorski konferenci Turčiji obljubili 6,05 milijarde EUR popotresne pomoči;
 - E. ker je Turčija še naprej država kandidatka za pristop k EU, zaveznica Nata ter ključna partnerica na področju varnosti, v trgovinskih in gospodarskih odnosih ter na področju migracij; ker se od Turčije pričakuje, da bo spoštovala demokratične vrednote, pravno državo in človekove pravice ter pravo Unije;
 - F. ker so Evropska unija in njene države članice partnerice Turčije in njenih prebivalcev, s katerimi ima Evropa globoke trgovinske, kulturne in zgodovinske vezi; ker je Turčija šesta največja trgovinska partnerica EU, EU pa največja trgovinska partnerica Turčije;
 - G. ker se Turčija že več let postopoma, vendar neprekinjeno oddaljuje od vrednot in normativnega okvira EU, kar je nadvse skrb vzbujajoč in vse izrazitejši trend, kot dokazujejo vedno številnejši zakoni in ukrepi za omejevanje pravne države, temeljnih svoboščin, človekovih pravic in državljanskih svoboščin, pa tudi dejanja Turčije, ki so v nasprotju z mednarodnim pravom in dobrimi sosedskimi odnosi;
 - H. ker se stanje na področju človekovih pravic in pravne države še naprej slabša, kot dokazuje uvrstitev Turčije na 165. mesto med 180 državami na svetovnem indeksu svobode tiska za leto 2023, kar je 16 mest nižje kot leta 2022; ker je bila Turčija na področju človekovih pravic oseb LGBT uvrščena na 48. mesto med 49 državami, kot je razvidno iz mavričnega zemljevida Evrope za leto 2022, ki ga je objavila evropska organizacija Mednarodnega združenja lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev (ILGA-Europe);
 - I. ker je pozitivna agenda, ki jo je EU predlagala leta 2021, trenutno praktično v mirovanju; ker pristopna pogajanja z EU od leta 2018 dejansko mirujejo zaradi

poslabšanja stanja pravne države in demokracije v Turčiji; ker mora Turčija verodostojno pokazati, da je zavezana tesnejšim odnosom in uskladitvi z EU;

- J. ker je Turčija članica Sveta Evrope in jo zato zavezujejo sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice;
- K. ker so po podatkih iz poročila platforme za izkoreninjenje feminicida (KCDP) v Turčiji leta 2022 moški ubili 334 žensk, 245 žensk pa je bilo najdenih mrtvih v sumljivih okoliščinah; ker je platforma v poročilu za leto 2021 navedla, da je bilo ubitih 280 žensk, 217 žensk pa je bilo najdenih mrtvih v sumljivih okoliščinah;
- L. ker ruska vojaška agresija povzroča geopolitične spremembe brez primere v Evropi; ker Turčiji njena ključna lokacija omogoča, da ima bistveno in strateško vlogo; ker je bila Turčija edina posrednica, ki sta jo sprejeli tako Ukrajina kot Rusija, in je imela bistveno vlogo pri sklenitvi dogovora o ključni črnomoški pobudi za žito; ker pa se je Turčija odločila, da se ne bo uskladila z EU glede sankcij proti Rusiji; ker se je predvsem zaradi tega usklajenost Turčije z izjavami skupne zunanje in varnostne politike EU med letoma 2021 in 2022 zmanjšala s 14 % na samo 7 %, kar je daleč najnižja raven med vsemi državami širitve; ker se je trgovina med Turčijo in Rusijo od uvedbe sankcij EU proti Rusiji skoraj podvojila;
- M. ker si je treba v odnosih med EU in Turčijo bolj kot kdaj koli prej usklajeno prizadevati za pravno priznano prejšnje stanje, povsod kjer je Ruska federacija izvajala vojaško agresijo ali kršila mednarodno pravo ali mednarodno priznane meje;
- N. ker je Turčija še naprej ključna partnerica za stabilnost na širšem območju vzhodnega Sredozemlja in ker so se napetosti med EU in Turčijo zaradi razmer v vzhodnem Sredozemlju zmanjšale, niso pa povsem popustile;
- O. ker je bila Turčija večkrat pozvana, naj se vzdrži dejanj, s katerimi krši suverenost in suverene pravice držav članic EU, pa tudi mednarodno pravo in pravo EU;
- P. ker je velika narodna skupščina Turčije po dolgem odlašanju marca 2023 ratificirala članstvo Finske v Natu, kar je tej državi omogočilo, da se je pridružila zavezništvu; ker turška vlada namerno pritiska na Švedsko in zavlačuje z njenim pristopom k Natu v času zgodovinske ruske agresije;
- Q. ker so se finančne in gospodarske vezi med Turčijo in Rusijo v letu 2022 znatno okrepile, kar je opazno na številnih področjih in trgih, vključno z bančništvom, nepremičninami, turizmom in energijo;
- R. ker je gospodarska rast v Turčiji še naprej enakomerna, vendar inflacija ostaja na najvišji ravni v 20 letih, zunanja neravnovesja v gospodarstvu pa se zaostrejujejo;
- S. ker Turčija gosti največjo begunsko skupnost na svetu, ki šteje skoraj 4 milijone registriranih beguncev, predvsem iz Sirije, Iraka in Afganistana; ker obstajajo verodostojna poročila o deportaciji beguncev, ki prebivajo v Turčiji, in hitrem zavračanju beguncev na turških mejah, pri čemer se njihove prošnje za mednarodno zaščito obravnavajo le bežno ali pa sploh ne;

Splošna ocena in najnovejši razvoj dogodkov

1. je seznanjen z rezultati nedavnih predsedniških in parlamentarnih volitev v Turčiji in meni, da so znak, ki napoveduje politično kontinuiteto v državi; pozdravlja visoko volilno udeležbo in ugotavlja, da so bile volitve kljub osamljenim primerom nasilja, predvsem proti podpornikom opozicije, večinoma mirne;
2. vendar obžaluje, da je imel po ugotovitvah misije OVSE/ODIHR za opazovanje volitev takratni predsednik zaradi neenakih pogojev neupravičeno prednost, kot je bilo med drugim razvidno iz močno pristranskega in neenakega poročanja medijev; obžaluje tudi, da je bil proces ogrožen zaradi ostre retorike, podžigajočega in diskriminirajočega jezika, med drugim proti manjšinam, nenehnega ustrahovanja in nadlegovanja podpornikov nekaterih opozicijskih strank ter lažnih trditev vladajočih strank, češ da je opozicija povezana s terorizmom; poudarja, da je turška vlada pred volitvami svojo moč v državnih institucijah in regulativnih organih dolgo izkoriščala za to, da je nadzorovala diskurz in razprave v tradicionalnih in družbenih medijih, zapirala novinarje in politike ter odstavila izvoljene uradnike na območjih s kurdsko večino, da bi oslabil opozicijo;
3. ponovno izraža globoko žalost zaradi smrtonosnih in uničujočih potresov v jugovzhodni Turčiji in Siriji 6. februarja 2023 ter izreka iskreno sožalje družinam žrtev; pozdravlja mednarodna prizadevanja za pomoč in obnovo, zlasti s strani EU in njenih držav članic, ter hitro aktivacijo mehanizma EU na področju civilne zaščite za pomoč prizadetim območjem, kar dokazuje trdno solidarnost Evrope s prebivalci Turčije; meni, da bi morala EU prebivalce Turčije še naprej podpirati s humanitarno pomočjo in pri obnovi; pozdravlja zlasti znatne zaveze z donatorske konference, ki sta jo sklicala Evropska komisija in švedsko predsedstvo Sveta, ter poziva EU in države članice, pa tudi vse druge mednarodne donatorje, naj izpolnijo svoje zaveze in poskrbijo, da bodo zasnova, izvajanje in nadziranje obnove in odzivanja na nesreče pregledni, trajnostni in varni; poudarja, da bi lahko evropska solidarnost privedla do opaznega izboljšanja odnosov med EU in Turčijo; je zaskrbljen, ker je potres razkril pomanjkljivosti, kot so nepripravljenost vlade, propadajoča infrastruktura in obsežna korupcija; obžaluje, da je bil v ključnih urah po potresu dostop do interneta in družbenih medijev močno omejen, kar je imelo posledice za reševanje, in da so bili tarča novinarji, kar je oviralo prost pretok informacij;
4. meni, da je ruska vojaška agresija proti Ukrajini vplivala na odnose med EU in Turčijo, ki so zaradi nje dobili dodatno razsežnost, saj poskuša Turčija ohranjati vezi tako z Zahodom kot z Rusijo; pozdravlja, da je Turčija v generalni skupščini OZN glasovala za obsodbo ruske vojaške agresije proti Ukrajini in da je zavezana suverenosti in ozemeljski celovitosti te države; hkrati obžaluje, da Turčija ne podpira sankcij zunaj okvira OZN; poudarja, da je stopnja usklajenosti Turčije s skupno zunanjo in varnostno politiko dosegla najnižjo raven doslej, in sicer 7 %, medtem ko je leta 2021 znašala 11 %; poziva Turčijo, naj čim prej sprejme pomembne ukrepe za usklajitev s skupno zunanjo in varnostno politiko EU, tudi o sankcijah in preprečevanju izogibanja sankcijam;
5. pozdravlja prizadevanja Turčije, da bi omogočila pogovore med Ukrajino in Rusijo, ter ponovno izraža zadovoljstvo, da ima Turčija poleg OZN ključno vlogo pri dogovarjanju o črnemorski pobudi za žito in ohranjanju te pobude, ki bistveno prispeva k

preprečevanju svetovnega pomanjkanja osnovnih živil, zlasti žita; ugotavlja, da je bilo v zvezi s hibridnimi grožnjami v mednarodnih konfliktih in krizah tudi v turškem informacijskem okolju opaženo kroženje lažnih informacij in propagande v družbenih in osrednjih medijih; obsoja dejstvo, da Turčija ni omejila delovanja ruskih medijskih hiš zaradi ruske vojaške agresije proti Ukrajini;

6. ugotavlja, da se je trgovina med Turčijo in Rusijo od začetka vojne v Ukrajini skoraj podvojila in da obstaja povečano tveganje, da bi sankcionirano blago in tehnologije, kot so polprevodniki, prehajali čez turško ozemlje; poudarja, da je izogibanje sankcijam, s katerim se omogoča prenos tehnologije z dvojno rabo v Rusijo, zelo tvegano, saj bi ruska vojska to tehnologijo lahko uporabila v Ukrajini; je seznanjen z delnimi ukrepi, ki so jih v zadnjih mesecih sprejeli turški organi, da bi preprečili ponovni izvoz in neposredni tranzit blaga, za katero veljajo sankcije EU, v Rusijo; vendar poziva Turčijo, naj stori še več, da ne bi bila več središče za subjekte in posameznike, ki se želijo izogniti sankcijam, s pravnimi in regulativnimi sredstvi v celoti zagotovi, da se na njenem ozemlju nihče ne bo izogibal sankcijam, in v zvezi s tem sprejme vse potrebne ukrepe, vključno s kaznovanjem subjektov in posameznikov; obžaluje, da so skupna prizadevanja ogrožena, ker se Turčija izogiba sankcijam EU, in poziva Komisijo, naj preuči povečanje trgovine med Rusijo in Turčijo ter oceni ustrezne trgovinske tokove, ki bi lahko kazali na izogibanje sankcijam; izraža zaskrbljenost tudi zaradi dejstva, da se vse več ruskih državljanov, vključno z oligarhi, seli v večja turška mesta in obalne regije, zaradi česar sta se tam zelo podražila najem in nakup nepremičnin, ter nadaljujejo svoje poslovne in trgovinske dejavnosti, s čimer v turški sistem prinašajo veliko ruskega kapitala; poudarja, da pričakuje, da Turčija ne bo postala varno zatočišče za ruski kapital in naložbe; izraža zaskrbljenost zaradi tesnega sodelovanja Turčije z Rusijo pri razvoju velikih jedrskih elektrarn, vključno z jedrsko elektrarno Akkuyu, ki jo gradi, jo ima v lasti in jo bo upravljal ruska državna korporacija za atomsko energijo Rosatom;
7. v okviru ruske invazije v Ukrajino in spreminjajoče se varnostne strukture na evropski celini obžaluje, da Turčija po zavlačevanju pri pristopu Finske k Natu odlaša še z ratifikacijo pristopa Švedske k Natu, kar je voda na mlin Rusije in zaradi česar so ogroženi odnosi med Turčijo in njenimi zaveznicami v Natu; v zvezi s tem tudi obsoja poskuse, da bi se izdaja soglasja za pristop Švedske k Natu uporabila kot sredstvo za ogrožanje demokratičnih svoboščin v državah članicah EU; ugotavlja, da se je predsednik Turčije po nadaljnjih posvetovanjih 10. julija 2023 končno strinjal, da bo protokol za pristop Švedske k Natu čim prej posredoval veliki narodni skupščini Turčije in tesno sodeloval z njo, da bi zagotovil ratifikacijo; poziva Turčijo, naj brez nadaljnjega odlašanja ratificira članstvo Švedske v Natu; poziva turške organe, naj izpolnijo svojo obljubo o bolj konstruktivnem partnerstvu v Natu, tudi v zvezi z vzhodnim Sredozemljem; poudarja, da pristopni proces neke države k Natu nikakor ne more biti povezan s pristopnim procesom druge države k EU, saj je ta odvisen od njenih lastnih dosežkov;
8. meni, da se na področju človekovih pravic in pravne države nadaljuje brezupno stanje, opisano v resoluciji z dne 7. junija 2022 o poročilu Komisije o Turčiji za leto 2021, in ponovno poudarja vsebino te resolucije; v celoti podpira resolucijo parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 12. oktobra 2022 o spoštovanju obveznosti in zavez s strani Turčije ter z njo povezano poročilo odbora za spremljanje kot tudi resolucije, ki

jih je sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope v pričakovanju izvršitve sodb Evropskega sodišča za človekove pravice in v katerih so podrobno navedene najrazličnejše hude pomanjkljivosti na področju človekovih pravic, o katerih stalno poročajo ugledne lokalne in mednarodne organizacije za človekove pravice;

9. je zgrožen, ker se negativni trend še zdaleč ni ustavil ali obrnil, ampak se je nazadovanje demokracije v Turčiji v zadnjem letu nadaljevalo, saj je bilo spremenjenih več zakonov, s katerimi sta bila pod pretvezo preprečevanja napačnih informacij poostrena spletna cenzura in omejen dostop do informacij; je zgrožen tudi zaradi neusmiljenega zatiranja vsakršnega kritičnega mnenja, zlasti pred nedavnimi volitvami in med njimi; obžaluje, da je turška vlada z vrsto zakonov, vključno z zakonom o družbenih medijih iz leta 2020, zakonom o preprečevanju pranja denarja iz leta 2021 in zakonom o dezinformacijah iz leta 2022, vzpostavila zapleteno zakonodajno mrežo, ki jo uporablja kot orodje za sistematično nadziranje in utišanje novinarjev, medijskih delavcev, organizacij civilne družbe, političnih aktivistov, akademikov in umetnikov; z obžalovanjem potrjuje, da je Turčija postala svetoven primer avtoritarnih praks; je zaskrbljen zaradi vedno številnejših lažnih novic v turških družbenih medijih, vendar izraža globoko zaskrbljenost zaradi drakonskega zakona o dezinformacijah, sprejetega oktobra 2022, s katerim je bil poostren vladni nadzor nad platformami družbenih medijev in spletnimi novicami ter so bile uvedene zaporne kazni za objavo dezinformacij in lažnih novic; meni, da zaradi nejasne opredelitve pojmov „dezinformacije“ in „naklep“ v predlogu zakona milijoni uporabnikov interneta v Turčiji, vključno z malimi in srednjimi podjetji, tvegajo kazenski pregon zaradi objave informacij, s katerimi se vlada ne strinja; meni, da turška vlada tako z ustrahovanjem spodbuja samocenzuro; je zaskrbljen zaradi širjenja državne propagande, zlasti iz tiskovne agencije Anadolu, ki jo vodi država;
10. obsoja premajhno neodvisnost sodstva in uporabo sodnega sistema za politične namene ter poudarja, da je to področje najbolj skrb vzbujajoče za EU, saj je neodvisno sodstvo temelj delujočega demokratičnega sistema, ki deluje za prebivalstvo in v njegovo korist; je še naprej zaskrbljen zaradi resnega omejevanja temeljnih svoboščin, zlasti svobode izražanja in združevanja, kot je še vedno očitno iz zadeve Gezi, ter nenehnih napadov na temeljne pravice članov opozicije, zagovornikov človekovih pravic, odvetnikov, sindikalistov, pripadnikov manjšin, novinarjev, akademikov in aktivistov civilne družbe, med drugim s sodnim in upravnim nadlegovanjem, samovoljno uporabo protiterorističnih zakonov, stigmatizacijo in zapiranjem združenj; pričakuje, da bodo vsi sektorji organizirane turške družbe imeli možnost, da svobodno opravljajo svoje delo in dejavnosti, saj bi se turška demokracija s tem lahko okrepila; izraža zaskrbljenost zaradi poročil o pretiranem nasilju nad zaporniki; odločno poudarja, da je treba zagotoviti humano ravnanje z vsemi zaporniki v skladu z osnovnimi človekovimi pravicami;
11. poziva Turčijo, naj v celoti izvrši vse sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v skladu s členom 46 Evropske konvencije o človekovih pravicah, kar je brezpogojna obveznost, ki izhaja iz članstva Turčije v Svetu Evrope; je zgrožen, ker turški organi, zlasti sodstvo, ne upoštevajo in izvršujejo prelomnih sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, kot sta sodbi v zadevah Selahattina Demirtasa in Osmana Kavale, zaradi česar se je proti Turčiji začel zgodovinski postopek za ugotavljanje kršitev v Svetu Evrope;

12. obsoja nenehni pregon, cenzuro in nadlegovanje novinarjev in neodvisnih medijev v Turčiji; je zaskrbljen tudi zaradi napadov na novinarje in politične nasprotnike iz Turčije v EU; poziva turške organe, naj organizacijam civilne družbe, odvetnikom in drugim pravnim zastopnikom ter medijem dovolijo, da delujejo v skladu s svojimi dolžnostmi in v okviru svojih pristojnosti in področja dela ter svobodno opravljajo svoj poklic, saj to omogoča na splošno bolj zdravo demokracijo in družbo;
13. obžaluje napade na politične stranke in člane opozicije, ki so pod vse večjim pritiskom; je zaskrbljen, da se bosta po zadnjih volitvah zaradi poslabšanja gospodarskih razmer v državi povečala represija in preganjanje politične opozicije; je zlasti zaskrbljen zaradi nenehnega zatiranja kurdskih politikov, novinarjev, odvetnikov in umetnikov, vključno z množičnimi pridržanji pred volitvami, pa tudi zaradi postopka za prepoved delovanja Ljudske demokratske stranke, ki poteka; je zaskrbljen, ker se sodstvo uporablja za vplivanje na politične odločitve opozicijskih strank, na primer v zadevi proti županu mestne občine Istanbul;
14. izraža globoko zaskrbljenost zaradi poslabšanja stanja na področju pravic žensk, nasilja na podlagi spola in povečanja števila feminocidov, kar kaže na hude pomanjkljivosti pri učinkoviti zaščiti žensk v Turčiji; je zaskrbljen zlasti zaradi tako imenovanih umorov iz časti; obžaluje, da kljub skladnemu poročanju organizacij za pravice žensk ni zanesljivih uradnih podatkov o feminocidih; poziva turške organe, naj podpirajo ženske, ki so preživele nasilje, in poskrbijo, da bodo storilci odgovarjali za svoja dejanja; izraža zaskrbljenost zaradi spopadov med udeleženci pohoda in policijo 8. marca 2023, ko je na stotine žensk in aktivistov LGBT+ sodelovalo na 20. letnem pohodu žensk v Istanbulu; ponovno odločno obsoja, da je Turčija s predsedniškim odlokom odstopila od Istanbulske konvencije, kar je velik korak nazaj v prizadevanjih za spodbujanje pravic žensk v tej državi, in ponovno poziva turško vlado, naj prekliče to nesprejemljivo odločitev ter spoštuje mednarodne pogodbe, konvencije in obveznosti, katerih pogodbenica je, in ravna v skladu z njimi; poziva Turčijo, naj hitro sprejme učinkovit nacionalni akcijski načrt za boj proti otroškim porokam in pod prisilo sklenjenim zakonskim zvezam;
15. izraža zaskrbljenost zaradi splošno razširjenega sovražnega govora in diskriminacije proti skupnosti LGBTI+; obžaluje nenehno preganjanje in nadlegovanje oseb LGBTI+ ter retoriko politikov in visokih javnih uslužbencev, vključno s predsednikom, ki je usmerjena proti osebam LGBTI+; obžaluje, da oblasti od leta 2014 prepovedujejo parade ponosa v večjih mestih, vključno z Istanbulom; opozarja, da obveznosti Turčije v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah vključujejo odgovornost za boj proti diskriminaciji oseb LGBTI+ in nasilju nad njimi, ter poziva turške organe, naj izpolnijo svoje zaveze in v protidiskriminacijske določbe kot podlago za zaščito dodajo spolno usmerjenost, spolno identiteto in spolne značilnosti;
16. je še vedno zelo zaskrbljen zaradi tako imenovanega kurdskega vprašanja ter ponovno poudarja, da je nujno treba nadaljevati verodostojen politični proces, v katerega bodo vključene vse ustrezne strani in demokratične sile, da bi dosegli mirno rešitev; poziva novo turško vlado, naj si za to prizadeva s spodbujanjem dialoga in sprave; je zaskrbljen zaradi hudega in vse ostrejšega zatiranja kurdske skupnosti, zlasti na jugovzhodu države, vključno z nadaljnjim zmanjševanjem kulturnih pravic in pravnimi omejitvami v zvezi z uporabo kurdskega jezika kot učnega jezika v izobraževanju;

17. je seznanjen, da so na zadnjih volitvah v okviru vladajoče koalicije v turški parlament prišle skrajno desničarske islamistične stranke; je zaskrbljen zaradi vse večje pomembnosti islamističnih teženj pri pripravi zakonodaje in na številnih področjih javne uprave, vključno z razširitvijo vpliva direktorata za verske zadeve (Diyanet) na izobraževalni sistem;
18. ugotavlja, da v zvezi z varstvom pravic etničnih in verskih manjšin ni bilo opaznega napredka; poziva Turčijo, naj v celoti izvaja vse ustrezne sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice in priporočila Sveta Evrope o varstvu lastninskih pravic manjšin ter izvede ustrezna priporočila Beneške komisije, tako da sprejme zakonodajo, s katero bo vsem verskim skupnostim in etničnim manjšinam omogočila, da pridobijo status pravne osebe; poziva turške organe, naj učinkovito preiščejo vse primere sovražnega govora proti manjšinam in vandalizma nad verskimi objekti ter preganjajo storilce;
19. izraža veliko zaskrbljenost zaradi nadaljnje prevelike koncentracije moči v turškem predsedstvu brez učinkovitih mehanizmov nadzora in ravnovesja, kar resno spodkopava demokratične institucije v državi; poudarja, da lahko v vladavini enega človeka premajhna avtonomija na več ravneh uprave zaradi izjemne odvisnosti vseh vrst odločitev od predsednika privede do nedelujočega sistema, kot je pokazal počasni odziv na uničujoče posledice februarskih potresov;
20. ugotavlja, da turški vladi ni v interesu, da bi odpravila stalni in vse večji razkorak med vrednotami in standardi Turčije in EU, saj v zadnjih nekaj letih kaže očitno pomanjkanje politične volje, da bi izvedla potrebne reforme, zlasti v zvezi s pravno državo, temeljnimi pravicami ter zaščito in vključenostjo vseh etničnih, verskih in spolnih manjšin; poleg tega ugotavlja, da turška vlada ni pokazala zanimanja za spoštovanje in upoštevanje kopenhavskih meril ter uskladitev s politikami in cilji EU;
21. izraža zaskrbljenost zaradi slabega delovanja turškega tržnega gospodarstva, zlasti v zvezi z izvajanjem monetarne in fiskalne politike, ter institucionalnega in regulativnega okolja, pa tudi zaradi neposrednega vmešavanja turškega predsednika v monetarno politiko; meni, da bo morala vlada zdaj obravnavati gospodarske ranljivosti in visoko stopnjo inflacije; poziva vlado, naj ponovno vzpostavi verodostojnost ključnih institucij, kot sta turška centralna banka in turški statistični urad; meni, da bi trdnejši in odkritejši odnos z EU pomagal ublažiti nekatere težave in prispeval k izboljšanju življenjskega standarda turškega prebivalstva;
22. poziva Turčijo, naj napreduje pri usklajevanju z direktivami in zakonodajo EU na področju okolja in podnebnih ukrepov; izreka pohvalo delu turških zagovornikov okoljskih pravic; pozdravlja odločitev turške vlade, da bo ratificirala Pariški sporazum o podnebnih spremembah, in njeno zavezo, da bo država do leta 2053 postala ogljično nevtralna; obžaluje, da vlada te zaveze ne uresničuje s konkretnimi ukrepi; obžaluje, da je kljub ambicioznim ciljem Turčije na področjih, kot so nadzor nad onesnaževanjem, ravnanje z odpadki in boj proti podnebnim spremembam, njihovo izvrševanje še vedno šibko in da ima obvladovanje sedanje gospodarske krize prednost pred prizadevanji za vzpostavitev trajnostnega gospodarstva; poziva Turčijo, naj poveča svoj prispevek k varstvu podnebja in biotske raznovrstnosti ter prednostno sprejme podnebna pravila; ponovno poziva turško vlado, naj ustavi svoje načrte za jedrsko elektrarno Akkuyu, ki naj bi jo postavili v regiji, za katero so značilni hudi potresi, kar bi pomenilo veliko

grožnjo ne le Turčiji, ampak tudi sredozemski regiji; v zvezi s tem poziva Turčijo, naj se pridruži Konvenciji iz Espooja in Aarhuski konvenciji Ekonomske komisije OZN za Evropo, ter ponovno poziva turško vlado, naj v zvezi z vsemi nadaljnjimi koraki pri projektu Akkuyu sodeluje z vladaми sosednjih držav;

23. po obdobju sovražnosti pozdravlja nedavne korake Turčije v smeri normalizacije odnosov z več državami, kot so Armenija, Egipt, Izrael in zalivske države; poziva Turčijo, naj ta pozitivni razvoj dogodkov nadaljuje s konkretnimi ukrepi v zvezi z vsemi sosednjimi državami; pozdravlja sodelovanje Turčije na vrhah Evropske politične skupnosti; vendar je še naprej zaskrbljen, ker je zunanja politika Turčije v številnih vidikih še vedno v nasprotju z interesi EU in se ji v zadnjem letu še zdaleč ni približala, ampak se je od nje še bolj oddaljila ter po navedbah v najnovejšem poročilu Komisije o Turčiji dosegla rekordno nizko stopnjo usklajenosti s samo 7 % odločitev v okviru skupne zunanje in varnostne politike;
24. obsoja vojaško posredovanje Turčije v Siriji in njeno nezakonito zasedbo območij v severni Siriji ter obsoja dejstvo, da Turčija in lokalne sirske frakcije zlorabljuje pravice civilistov in nekaznovano omejuje njihove svoboščine na ozemljih, ki jih zaseda Turčija; obžaluje, da je okupacijo spremljal beg velikega dela tamkajšnjega prebivalstva, ki se do danes ni moglo vrniti zaradi turške okupacije in lokalne islamistične milice, ki je turška zaveznica; ponovno poudarja, da bi imel nov vdor v Sirijo resne posledice za mednarodno varnost;
25. izraža zaskrbljenost zaradi turških zračnih napadov na severno Sirijo in Irak, zlasti regijo Sindžar z jazidskim prebivalstvom, nad katerim je Islamska država leta 2014 izvedla genocid, ter stalne vojaške prisotnosti na iraškem ozemlju; ponovno poudarja, da civilno prebivalstvo nikoli ne bi smelo biti žrtev vojaške samoobrambe; poziva turške organe, naj ravnajo zadržano in v celoti spoštujejo mednarodne standarde;
26. obžaluje, da stališča in politika Turčije do Libije v veliki meri ostajajo nespremenjeni; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Turčija oktobra 2022 z libijsko vlado narodne enotnosti podpisala nov memorandum o soglasju o ogljikovodikih, ki bi lahko imel resne posledice za regionalno stabilnost, saj naj bi vključeval neposredno ali posredno izvajanje nezakonitih memorandumov o soglasju iz leta 2019 o vojaškem sodelovanju in o pomorski razmejitvi; poziva Turčijo, naj sodeluje z operacijo IRINI pri uveljavljanju embarga na orožje za Libijo ter boju proti tihotapljenju ljudi in trgovini z njimi;
27. poudarja vse večjo pomembnost Zahodnega Balkana v turški zunanji politiki in njene posebne vezi z državami, kot sta Bosna in Hercegovina ter Srbija, ki je najpomembnejša sogovornica Turčije v zvezi z balkanskimi zadevami;
28. je zaskrbljen zaradi turškega vmešavanja v države članice EU, ki je usmerjeno v evropske državljane turškega porekla; poziva Komisijo, naj izvaja priporočila Posebnega odbora o tujem vmešavanju v demokratične procese (ING2) iz svežnja za obrambo demokracije, da bi preprečili vmešavanje tujih organov; poziva skupino za strateško komuniciranje pri Evropski službi za zunanje delovanje, naj zabeleži sume turških dezinformacij proti EU in o ugotovitvah poroča Evropskemu parlamentu;
29. opozarja, da ima Turčija kot članica Nata geostrateško vlogo pri zagotavljanju

regionalne in evropske varnosti ter da se od nje pričakuje ravnanje v skladu z obveznostmi članstva v tem zavezništvu;

30. podpira normalizacijo odnosov med Armenijo in Turčijo v interesu sprave, regionalne stabilnosti in varnosti ter socialno-ekonomskega razvoja in pozdravlja dosednji napredek; z zadovoljstvom ugotavlja, da se je predsednik armenske vlade udeležil inavguracije novoizvoljenega turškega predsednika; poziva k hitremu izvajanju sporazumov, ki so jih dosegli posebni predstavniki turške in armenske vlade, na primer z odprtjem zračnega prostora in meje med državama; poziva obe strani, naj v procesu sodelujeta v dobri veri in brez pogojevanja; upa, da bo to dalo nov zagon normalizaciji odnosov v regiji Južnega Kavkaza; ponovno spodbuja Turčijo, naj prizna armenski genocid, da bi utrla pot resnični spravi med turškim in armenskim narodom, ter naj v celoti spoštuje svoje obveznosti glede varstva armenske kulturne dediščine;
31. izreka pohvalo prizadevanjem Turčije, da bi še naprej gostila največjo begunsko skupnost na svetu, ki šteje skoraj 4 milijone ljudi; v zvezi s tem pozdravlja, da EU še naprej daje na voljo sredstva za begunce in gostiteljske skupnosti v Turčiji, in izraža trdno zavezanost temu, da bi se podpora ohranila tudi v prihodnje; poziva Komisijo, naj pripravi predlog za nadaljevanje financiranja sirskih beguncev in gostiteljskih skupnosti v Turčiji po letu 2024; poziva Komisijo, naj zagotovi kar največjo preglednost in točnost pri dodeljevanju sredstev v okviru mehanizma, ki bo nasledil instrument za begunce v Turčiji, ter poskrbi, da se bodo sredstva dodeljevala predvsem neposredno beguncem in gostiteljskim skupnostim, upravljale pa jih bodo organizacije, ki zagotavljajo odgovornost in preglednost; podpira objektivno oceno sodelovanja med EU in Turčijo na področju beguncev in migracij ter poudarja, kako pomembno je, da obe strani v zvezi z vsemi državami članicami spoštujeta svoje zaveze iz skupne izjave EU in Turčije iz leta 2016 ter iz sporazuma med EU in Turčijo o ponovnem sprejemu, vključno z nadaljevanjem ponovnega sprejema povratnikov z grških otokov in aktiviranjem prostovoljnega programa humanitarnega sprejema; ponovno poudarja, da bi morali turški organi vračanje izvajati le prostovoljno in samo, če je varno; odločno nasprotuje temu, da bi turška vlada uporabljala migrante kot sredstvo za doseg svojih namenov; poudarja, da je treba zagotoviti varstvo pravic in svoboščin vseh beguncev in migrantov; obžaluje, da se zaradi obžalovanja vredne turške uporabe beguncev kot sredstva za doseg svojih namenov število prošenj za azil na Cipru v zadnjih letih nenehno povečuje; opozarja na obveznost Turčije, da sprejme vse ukrepe, ki so potrebni, da se prepreči ustvarjanje novih morskih ali kopenskih poti za nezakonito migracijo iz Turčije v EU; je zelo zaskrbljen zaradi verodostojnih poročil o samovoljnih deportacijah in hitrem zavračanju oseb, ki so bile prijete med poskusom prečkanja meje; obsoja ksenofobne napade na begunce v Turčiji ter podžigajočo retoriko turških politikov, usmerjeno proti beguncem in migraciji; obžaluje, da mednarodne in nacionalne organizacije nimajo dostopa do več kot 30 centrov za tujce v Turčiji, da bi jih lahko spremljale in jim zagotavljale pomoč; poziva Komisijo, naj zagotovi dostopnost in ustrezno spremljanje projektov, ki jih financira EU;
32. pozdravlja nedavno zmanjšanje napetosti v vzhodnem Sredozemlju in pozitivni zagon, ki se očitno razvija v zadnjem času, zlasti po februarских potresih, ter izraža upanje, da bo morebitno novo obdobje v zunanji politiki Turčije prineslo pozitivne rezultate v dvostranskih odnosih med Turčijo in vsemi državami članicami EU; se še naprej v celoti zaveda, da se lahko pozitivna dinamika zlahka kadar koli obrne, dokler temeljna

vprašanja ostajajo nerešena; izraža zaskrbljenost zaradi izjav nekaterih turških uradnikov o nasprotovanju suverenosti grških otokov; poziva Turčijo, naj spoštuje suverenost vseh držav članic EU nad njihovim teritorialnim morjem in zračnim prostorom, pa tudi njihove suverene pravice, med drugim pravico do raziskovanja in izkoriščanja naravnih virov, v skladu s pravom Unije in mednarodnim pravom; izraža popolno solidarnost z Grčijo in Republiko Ciper; ponovno poziva Turčijo, naj v dobri veri ter v skladu z mednarodnim pravom in načelom dobrih sosedskih odnosov pokaže resnično skupno zavezanost v zvezi z ureditvijo izključnih ekonomskih con in epikontinentalnega pasu v Egejskem morju in vzhodnem Sredozemlju ter naj se vzdrži enostranskih nezakonitih dejanj in groženj; izraža veliko zaskrbljenost, ker Turčija še naprej uradno grozi Grčiji z vojno (grožnja s povodom za napoved vojne), če bi slednja uveljavila zakonito pravico do razširitve svojih teritorialnih voda v Egejskem morju do meje 12 navtičnih milj v skladu s členom 3 Konvencije OZN o pomorskem mednarodnem pravu; poziva vse deležnike, naj v dobri veri sodelujejo pri mirnem reševanju sporov;

33. obžaluje, da ciprsko vprašanje še vedno ni rešeno; ponovno odločno potrjuje svoje stališče, da je edina trajnostna rešitev ciprskega vprašanja pravična, celovita in izvedljiva rešitev, vključno z zunanjimi vidiki, v okviru OZN, in sicer na podlagi federacije dveh skupnosti in dveh območij z enotno mednarodno pravno osebnostjo, enotno suverenostjo, enotnim državljanstvom in politično enakostjo, kot je določeno v ustreznih resolucijah Varnostnega sveta OZN in v skladu z mednarodnim pravom ter na podlagi spoštovanja načel, na katerih temelji Unija; obžaluje, da je turška vlada opustila dogovorjeno podlago za rešitev in okvir OZN, da bi samostojno zagovarjala dvodržavno rešitev na Cipru; poziva Turčijo, naj opusti nesprejemljivi predlog dvodržavne rešitve; odločno obsoja vse ukrepe, s katerimi bi na kakršen koli način olajšali mednarodno priznanje nezakonite separatistične entitete na Cipru ali prispevali k njemu, in poudarja, da takšni ukrepi resno škodujejo prizadevanjem za vzpostavitev okolja, ki bi bilo ugodno za nadaljevanje pogovorov o rešitvi spora pod okriljem OZN; podpira vse konstruktivne predloge, katerih cilj je prekiniti zastoj v procesu reševanja spora, in poziva k dejavnejšemu sodelovanju EU v zvezi s tem; obsoja dejstvo, da Turčija še naprej krši resoluciji Varnostnega sveta OZN št. 550 (1984) in št. 789 (1992), ki jo pozivata, naj območje Varoš preda njegovim zakonitim prebivalcem pod začasno upravo OZN, tako da podpira odprtje mesta Varoša za javnost; meni, da ta kršitev ogroža medsebojno zaupanje in s tem možnost nadaljevanja neposrednih pogovorov o celoviti rešitvi ciprskega vprašanja; znova odločno poziva Turčijo, naj prekliche svoje nezakonite in enostranske ukrepe v Varoši; nadalje poziva Turčijo, naj umakne svojo vojsko s Cipra in se vzdrži enostranskih ukrepov, s katerimi bi utrdila trajno razdeljenost otoka, in ukrepov, s katerimi bi spremenila demografsko ravnovesje; odločno poziva, naj se pogajanja o ponovni združitvi Cipra pod okriljem generalnega sekretarja OZN, ki so obstala leta 2017 v Crans Montani, čim prej nadaljujejo; ponovno poziva Turčijo, naj izpolni svojo obveznost popolnega in nediskriminatornega izvajanja dodatnega protokola k sporazumu iz Ankare v razmerju do vseh držav članic, vključno z Republiko Ciper; je še vedno zaskrbljen zaradi omejitev pri izobraževanju, s katerimi se soočajo grški Ciprčani, ki živijo v enklavi; obžaluje, da Turčija še vedno ni dosegla napredka pri normalizaciji odnosov z Republiko Ciper; poudarja, da je na področjih, kot so pravosodje in notranje zadeve ter letalska zakonodaja in obveščanje o zračnem prometu, še naprej bistveno sodelovanje z vsemi državami članicami EU, vključno z Republiko Ciper; obžaluje, da Turčija še vedno ne spoštuje zakonodaje o letalstvu ter da

plovilom pod zastavo ene od držav članic preprečuje dostop do Bosporja in Dardanel; meni, da bi lahko Turčija na tem področju dokazala svojo zavezanost ukrepom za krepitev zaupanja;

34. ponovno poziva Turčijo, naj turški skupnosti na Cipru da potreben prostor za to, da bo lahko delovala v skladu s svojo vlogo kot legitimna skupnost na otoku, saj ji je ta pravica zagotovljena v ustavi Republike Ciper; ponovno poziva Komisijo, naj si bolj prizadeva za sodelovanje s turško skupnostjo na Cipru, in opozarja, da je njeno mesto v Evropski uniji; poziva vse vpletene strani, naj uporabijo pogumnejši pristop k povezovanju skupnosti; poudarja, da bo treba po celoviti rešitvi ciprskega vprašanja zakonodajo EU izvajati na celotnem otoku; poudarja, da je medtem Republika Ciper odgovorna za povečanje prizadevanj za lažje sodelovanje turških Ciprčanov z EU; izraža pohvalo pomembnemu delu odbora obeh skupnosti za pogrešane osebe ter ponovno poziva Turčijo, naj si še bolj prizadeva, da bi mu zagotovila ključne informacije iz svojih vojaških arhivov in dostop do prič na zaprtih območjih; poziva Turčijo, naj sodeluje z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, zlasti Svetom Evrope, pri preprečevanju nedovoljene trgovine in namernega uničevanja kulturne dediščine ter boju proti njima; obsoja večkratne poskuse Turčije, da bi ustrahovala in utišala turškociprske novinarje in napredne državljane v turški skupnosti na Cipru, s čimer krši njihovo pravico do svobode mnenja in izražanja;

Nadaljnji koraki v odnosih med EU in Turčijo

35. je še vedno povsem prepričan, da je Turčija strateško pomembna država s političnega, gospodarskega, energijskega in zunanjepolitičnega vidika, partnerica, ki je ključna za stabilnost širše regije, in pomembna zaveznica, med drugim v Natu; ponovno potrjuje, da je EU zavezana prizadevanjem za najboljše možne odnose s Turčijo na podlagi dialoga, spoštovanja in medsebojnega zaupanja v skladu z mednarodnim pravom in dobrimi sosedskimi odnosi; poziva, naj odnosi med EU in Turčijo temeljijo na dolgoročni viziji in sodelovanju, ne sovražnosti;
36. glede na vse navedeno meni, da pristopnega procesa Turčije k EU v sedanjih okoliščinah ni mogoče nadaljevati, če turška vlada ne bo drastično spremenila svojega ravnanja; poziva turško vlado, institucije Evropske unije in njene države članice, naj se premaknejo s sedanje mrtve točke ter napredujejo na poti do tesnejšega, bolj dinamičnega in strateškega partnerstva; priporoča, naj to vprašanje obravnavajo s kar največjo odgovornostjo in predanostjo ter sprožijo razmislek, da bi našle vzporeden in realističen okvir za odnose med EU in Turčijo, ki bo zajemal interese vseh udeleženih strani; zato poziva Komisijo, naj v celovitem in vključujočem procesu preuči možne oblike vzajemno privlačnega okvira, kot je posodobitev pridružitvenega sporazuma;
37. vztraja, da morajo demokracija, pravna država in temeljne pravice, pa tudi medsebojno spoštovanje suverenosti, ozemeljske celovitosti in pravic manjšin ostati v središču dobrih sosedskih odnosov med EU in Turčijo ter da mora biti vsakršen okvir teh odnosov trdno podprt z načeli mednarodnega prava in multilateralizma;
38. priznava in pozdravlja demokratične in proevropske težnje večine turške družbe (zlasti mladih), ki je EU ne bo zapustila; izraža kar največjo zavezanost ohranjanju in povečevanju podpore turški neodvisni civilni družbi, vključno z neposredno finančno

pomočjo, ne glede na okoliščine in okvir odnosov, ki jih bo prinesla prihodnost, med drugim z rednim spremljanjem razmer v zvezi s pravico do svobode zbiranja in združevanja v Turčiji ter zaščito zagovornikov človekovih pravic in vse manjšega prostora civilne družbe; ponovno poziva, naj se okrepi in poglobita medsebojno poznavanje in razumevanje med turško družbo in družbami držav članic EU, in sicer s spodbujanjem kulturne rasti in družbeno-kulturnih izmenjav ter bojem proti vsem oblikam družbenih, verskih, etničnih in kulturnih predsodkov; spodbuja Turčijo in EU, naj spodbujata skupne vrednote, tako da podpirata mlade, spodbujata njihovo udeležbo ter gradita na predhodnih izkušnjah pri sodelovanju na področju raziskav in izobraževanja; v zvezi s tem pozdravlja sporazume, s katerimi se Turčiji dodeljuje status pridružene članice v programih Obzorje Evropa in Erasmus+ ter evropski solidarnostni enoti za obdobje 2021–2027, in poziva, naj EU poveča podporo tem programom;

39. ponovno potrjuje, da podpira nadgrajeno carinsko unijo s širšim, vzajemno koristnim področjem uporabe, ki bi lahko zajemala številna področja skupnega interesa, vključno z digitalizacijo in uskladitvijo zelenega dogovora; vztraja, da bi morala posodobitev temeljiti na strogih pogojih, povezanih s človekovimi pravicami in temeljnimi svoboščinami, spoštovanju mednarodnega prava in dobrimi sosedskimi odnosi, ter da bi jo bilo mogoče predvideti le, če bi Turčija v celoti, brez pridržkov in na nediskriminatoren način izvajala dodatni protokol o razširitvi sporazuma iz Ankare na vse države članice; poudarja, da se morata obe strani v celoti zavedati te demokratične pogojenosti vse od začetka pogajanj, saj Parlament končnega sporazuma ne bo odobril brez napredka na tem področju; obžaluje, da sedanja carinska unija ne bo dosegla svojega celotnega potenciala, dokler ne bo začela Turčija v celoti in učinkovito na nediskriminatoren način izvajati dodatnega protokola v razmerju do vseh držav članic; je še naprej pripravljen delovati v smeri liberalizacije vizumskega režima, takoj ko bodo turški organi učinkovito in na nediskriminatoren način do vseh držav članic izpolnili šest preostalih meril; močno obžaluje nenehne poskuse turških organov, da bi krivdo za nenapredovanje na tem področju pripisali EU, obenem pa niso sprejeli nobenega od potrebnih ukrepov, da bi izpolnili šest znanih meril; spodbuja države članice, naj uvedejo ukrepe za vzpostavitev hitrega postopka za izdajanje vizumov turškim študentom, ki sodelujejo v programu Erasmus;

o

o o

40. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje predsedniku Evropskega sveta, Svetu in Komisiji; poziva, naj se ta resolucija prevede v turščino in posreduje predsedniku, vladi in parlamentu Republike Turčije.

OBRAZLOŽITEV

V poročilu je navedeno, da pristopnega procesa Turčije k EU v sedanjih okoliščinah ni mogoče nadaljevati, če turška vlada ne bo drastično spremenila svojega ravnanja. Poročevalec poziva turško vlado, institucije Evropske unije in njene države članice, naj se premaknejo s sedanje mrtve točke ter napredujejo na poti do tesnejšega partnerstva. Poslanci Evropskega parlamenta priporočajo, naj se sproži razmislek, da bi našli vzporeden in realističen okvir za odnose med EU in Turčijo. V poročilu je tudi potrjeno, da Turčija ostaja zaveznica Nata in ključna partnerica na področju varnosti, v trgovinskih in gospodarskih odnosih ter na področju migracij, poudarjeno pa je, da se od nje pričakuje spoštovanje demokratičnih vrednot, pravne države in človekovih pravic ter pravnega reda Skupnosti. Poročevalec tudi poziva Turčijo, naj brez nadaljnega odlašanja ratificira članstvo Švedske v Natu, in poudarja, da pristopni proces neke države k Natu nikakor ne more biti povezan s pristopnim procesom druge države k EU.

Poročevalec pozdravlja, da je Turčija v generalni skupščini OZN glasovala za obsodbo ruske vojaške agresije proti Ukrajini in da je zavezana suverenosti in ozemeljski celovitosti te države, obžaluje pa, da Turčija ne podpira sankcij zunaj okvira OZN.

Poročevalec izreka pohvalo prizadevanjem Turčije, da bi še naprej gostila največjo begunsko skupnost na svetu, ki šteje skoraj 4 milijone ljudi, ter v zvezi s tem pozdravlja, da EU še naprej daje na voljo sredstva za begunce in gostiteljske skupnosti v Turčiji, in izraža trdno zavezanost temu, da bi se podpora ohranila tudi v prihodnje. Poleg tega izreka iskreno sožalje družinam žrtev uničujočih potresov 6. februarja 2023 ter meni, da bi morala EU prebivalce Turčije še naprej podpirati s humanitarno pomočjo in pri obnovi.

Po prizadevanjih v prejšnjih letih, da bi podrobno predstavili razvoj številnih vidikov pristopnega procesa Turčije k EU ter odnosov med njima, zlasti na področju temeljnih svoboščin in pravne države, je namen letošnjega poročila ponuditi bolj jedrnato politično oceno nadaljnje poti v naših odnosih. Opozoriti je treba še, da je bil koledar tega poročila spremenjen, da ne bi sovpadal z volilnimi procesi v Turčiji.

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	18.7.2023						
Izid končnega glasovanja	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">47</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">10</td> </tr> </table>	+:	47	–:	0	0:	10
+:	47						
–:	0						
0:	10						
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Kinga Gál, Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou), Klemen Grošelj, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Dragoș Tudorache, Viola von Cramon-Taubadel, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko						
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Attila Ara-Kovács, Malik Azmani, Jakop G. Dalunde, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Sergey Lagodinsky, Nikos Papandreu (Nikos Papandreu), Javier Zarzalejos						
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Theresa Bielowski, Franc Bogovič, Gilles Boyer, Othmar Karas, Samira Rafaela						

POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU

47	+
PPE	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Franc Bogovič, Michael Gahler, Othmar Karas, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Gheorghe-Vlad Nistor, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Gilles Boyer, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Samira Rafaela, Dragoș Tudorache, Salima Yenbou
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Nikos Papandreu (Nikos Papandreou), Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Jakop G. Dalunde, Sergey Lagodinsky, Viola von Cramon-Taubadel

0	-

10	0
ECR	Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani
NI	Kinga Gál, Kostas Papadakis
PPE	Traian Băsescu
The Left	Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou)

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani